

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/26/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114219498
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1114219498.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a členov senátu JUDr. Dariny Kuchtovej a JUDr. Branislava Kráľa, v právnej veci žalobcu: S. N., U. H. F. Č.. XXX, H., zast. advokátom JUDr. Milanom Slobodníkom, Štúrova ul. č. 20, Košice proti žalovanej: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné nám. č. 13, Bratislava, o zaplatenie 2.814,17 eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 27. októbra 2015, č. k. 17C/211/2014-42, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa sa m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 2.814,17 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
Žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového konania vo výške 429,72 eur a trovy odvolacieho konania vo výške 143,52 eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 2.814,17 eur titulom odškodnenia osoby poškodenej násilným trestným činom podľa zákona č. 215/2006 Z.z.. Žalovanej súd prvého stupňa náhradu trov konania nepriznal.
Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že žalovaná rozhodnutím o odškodnení Č.. XXXXX/XXXX - XXXX/XX, F. XX.XX.XXXX priznala žalobcovi odškodnenie v sume 5.628,33 eur, ktoré predstavovalo diel vo výške 1/3 z celkového možného odškodnenia. Žalovaná v odôvodnení predmetného rozhodnutia uviedla, že žalobcov otec S. N., T. XX.XX.XXXX, G. S. XX.XX.XXXX stal obeťou násilného trestného činu, ktorý spáchala I. N., T. XX.XX.XXXX, na následky ktorého žalobcov otec dňa XX.XX.XXXX zomrel. Žiadosťou zo dňa 28.03.2014 žalobca a I. N., T. XX.XX.XXXX, požiadali páchatelku násilného trestného činu o vyplatenie odškodnenia vo výške 16.885,- eur, na ktorú I. N. reagovala tak, že nie je schopná požadovanú sumu odškodnenia vyplatiť z dôvodu jej nemajetnosti. Z potvrdenia Okresného súdu Michalovce sp. zn. 21D/612/2013, zo dňa 08.04.2014 súd prvého stupňa zistil, že dedičmi po nebohom S. N. G. I. N., ako pozostalá manželka a S. N. Z. I. N., ako pozostalé deti. Súd prvého stupňa zo zisteného skutkového stavu vyvodil, že žaloba nie je dôvodná. Uviedol, že žalovaná postupovala správne, keď podiel odškodnenia pripadajúci na matku žalobcu, nebol rozdelený medzi žalobcu a jeho sestru. O odškodnenie podľa zák. č. 215/2006 Z.z. môže požiadať poškodený, ktorý spĺňa minimálne podmienky, že ide o štátneho občana Slovenskej republiky s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, pričom k ujme na zdraví došlo na území Slovenskej republiky. Z ust. § 3 ods. 1 zák. č. 215/2006 Z.z. nevyplýva výslovný zákaz požiadať o odškodnenie osobe, ktorá bola v trestnom konaní stíhaná v postavení obvineného alebo spoluobvineného. Z uvedeného vyplýva, že o odškodnenie môže požiadať každá osoba, ktorá sa cíti byť poškodená a spĺňa podmienky ustanovené v § 3 ods. 1 cit. zákona. V danej veci z osvedčenia o dedičstve vyplynulo, že dedičmi po nebohom S. N. a tým aj oprávnenými osobami podľa citovaného zákona sú I. N., T. XX.XX.XXXX ako pozostalá manželka, S. N., T. XX.XX.XXXX - syn nebohého, I. N., T. XX.XX.XXXX - dcéra nebohého.

Keďže zákon vyslovene nezakazoval matke žalobcu a pozostalej manželke nebohého požiadať o odškodnenie, žalovaná postupovala správne, ak pri výpočte sumy, určenej na jednorazové finančné odškodnenie osôb, ktorým bola v dôsledku úmyselného násilného trestného činu spôsobená ujma na zdraví, vychádzala z osvedčenia o dedičstve a teda pri výpočte odškodnenia rozdelil sumu 16.885,- eur (t. j. 50 násobok minimálnej mzdy, ktorá v roku 2013 predstavovala sumu 337,70 eur) medzi 3 subjekty, ktoré by mohli eventuálne požiadať o odškodnenie. V danej veci o odškodnenie požiadali iba 2 subjekty, a to žalobca a jeho sestra I. N.. Keďže zákon nezakazoval, aby o odškodnenie požiadala aj matka žalobcu, žalovaná musela pri jednorazovom odškodnení všetkých poškodených počítať so všetkými osobami oprávnenými požiadať o jednorazové odškodnenie v zmysle osvedčenia o dedičstve po poškodenom. Ak by však odškodnenie požiadala aj matka žalobcu (manželka nebohého), žalovaná by jej nemohla odškodnenie vyplatiť s poukazom na ust. § 3 ods. 2 cit. zákona, podľa ktorého sa odškodnenie neposkytuje žiadateľovi, ktorý nemôže vykonávať oprávnenie poškodeného podľa § 47 ods. 1 Tr. poriadku. To znamená, že matka žalobcu mala postavenie poškodeného v zmysle zák. č. 215/2006 Z.z., a mohla byť aj žiadateľkou o odškodnenie podľa § 3 ods. 1 cit. zákona a preto jej vznikol nárok na odškodnenie v sume 5.628,33 eur, avšak tento jej žalovaná nemohla poskytnúť, pretože matka žalobcu nemohla (ako páchatelka trestného činu v dôsledku ktorého došlo k smrti S. N.) vykonávať oprávnenie poškodeného podľa § 47 ods. 1 Tr. poriadku. Zákon č. 215/2006 Z.z. rozlišuje medzi vznikom nároku na podanie žiadosti o odškodnenie a vznikom nároku na poskytnutie odškodnenia. Žalovaná tak vôľu zákonodarcu v rozhodnutí o odškodnení č. XXXXX/XXXX - XXXX/XX, F. S. XX.XX.XXXX plne rešpektovala, pričom pri výpočte výšky odškodnenia prislúchajúceho žalobcovi zohľadnila aj vznik nároku matky žalobcu, ktorá mala v zmysle osvedčenia o dedičstve postavenie osoby, oprávnenej na podanie žiadosti o odškodnenie. Keďže zák. č. 215/2006 Z.z. nevyklučoval podanie žiadosti zo strany matky žalobcu o odškodnenie, súd prvého stupňa nezistil pochybenie zo strany žalovanej, pokiaľ ide o výpočet satisfakčnej sumy určenej pre žalobcu a jeho sestru. Z týchto dôvodov súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobe vyhovel. Uviedol, že nesúhlasí s názorom súdu prvého stupňa vyjadrenom v napadnutom rozhodnutí, keď tento nesprávne právne interpretoval tretiu vetu ust. § 5 ods. 1 zák. č. 215/2006 Z.z.. Podľa citovaného ustanovenia, ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Zo znenia citovaného ustanovenia je zrejmé, že sa v ňom nehovorí o poškodených všeobecne, ale len o poškodených, ktorí majú právo na odškodnenie. V danej veci je zrejmé, že poškodenými, ktorí nemajú právo na odškodnenie, môžu byť jedine poškodení, ktorým sa odškodnenie neposkytuje, teda tí poškodení, ktorí sú vymedzení v ust. § 3 ods. 2 zák. č. 215/2006 Z.z.. Týmito poškodenými sú tí, ktorým bola ujma na zdraví plne uhradená inak, ktorí nedali súhlas na trestné stíhanie, a ktorí nemôžu vykonávať oprávnenie poškodeného podľa § 47 ods. 1 Tr. poriadku. Všetci ostatní poškodení sú poškodenými, ktorí majú právo na odškodnenie. Matka žalobcu (manželka nebohého) je poškodenou, ktorá nemá právo na odškodnenie, pretože to vylučuje ust. § 47 ods. 1 Tr. poriadku. Keďže suma odškodnenia sa rovnakým dielom delí len medzi poškodených, ktorí majú právo na odškodnenie, žalovaná bola povinná sumu odškodnenia rozdeliť medzi žalobcu a jeho sestru na polovicu.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa treba zmeniť.

Súd prvého stupňa zistil správne skutkový stav veci, avšak vec nesprávne právne posúdil. Odvolací súd má za to, že suma odškodnenia v danej veci (16.885,- eur ako päťdesiatnásobok minimálnej mzdy - § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z. z., v spojení s nar. vlády SR č. 326/2012 Z.z.) mala byť rovným dielom priznaná poškodeným, ktorými v danej veci je výlučne žalobca (syn nebohého) a I. N. (dcéra nebohého). Za poškodeného je podľa citovaného zákona potrebné považovať osobu, ktorej bola v dôsledku trestného činu spôsobená ujma na zdraví; ak takáto osoba v dôsledku trestného činu zomrela, je ním pozostalý manžel po zomretom a pozostalé dieťa po zomretom, a ak ich niet, pozostalý rodič po zomretom, a ak ho niet, osoba, ku ktorej mal zomretý vyživovaciu povinnosť (§ 2 písm. a/ cit. zákona) s tým, že o odškodnenie môže takýto poškodený požiadať, ak je občanom Slovenskej republiky, má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, a k ujme na zdraví došlo na území Slovenskej republiky (§ 3 ods. 1 cit. zákona). Súčasne však platí, že odškodnenie sa neposkytuje osobe, ktorá nemôže vykonávať oprávnenie poškodeného podľa § 47 ods. 1 Tr. poriadku (§ 3 ods. 2 písm. c/ cit. zákona), a teda osobe, ktorá je v trestnom konaní stíhaná ako spoluobvinený.

V prejednávanej veci nebolo sporné, že I. N., T. XX.XX.XXXX (matka žalobcu) bola právoplatne uznaná vinou z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zákona, ktorého skutku sa dopustila tým, že v obci F. D. X. M. S. Č.. XXX S. XX.XX.XXXX v čase okolo 23.50 hod. úmyselne usmrtila manžela S. N., T. XX.XX.XXXX tak, že kovovým skrutkovačom tohto najmenej 94 krát bodla do oblastí hlavy, krku, trupu a končatín, následkom čoho došlo u poškodeného k masívnemu zakrvácaniu ľavej pohrudnicovej dutiny, ľahkého zakrvácania pravej pohrudnicovej dutiny a brušnej dutiny, čím u poškodeného došlo k vzniku šoku po úraze a krvácaní, ktorý viedol k jeho smrti (viď právoplatný rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn. 3T/83/2013, z 10. 3. 2014). Podľa potvrdenia Okresného súdu Michalovce sp. zn. 21D/612/2013, z 08.04.2014 dedičmi po nebohom S. N. G. I. N., ako pozostalá manželka a S. N. Z. I. N., ako pozostalé deti.

Odvolačný súd, je na rozdiel od súdu prvého stupňa, toho názoru, že zmyslu a účelu zákona č. 215/2006 Z.z. zodpovedá taký výklad, keď odškodniť možno len také osoby, ktorým zákon priznáva postavenie poškodených a súčasne ich z odškodnenia nevylučuje. Nie je sporné, že tieto kritériá spĺňajú iba žalobca a jeho sestra I. N., ktorí sú pozostalými po nebohom S. N. a súčasne neboli stíhaní ako obvinení v trestnom konaní vraždy vedenom pred Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 3T/83/2013. Matka žalobcu I. N. nemôže byť považovaná za poškodenú osobu v zmysle cit. zákona, pretože svojím konaním spôsobila nebohému smrť, bola súčasne obvinená z obzvlášť závažného zločinu vraždy a bola aj súdom právoplatne odsúdená. Za tohto stavu žalovaná nemala pri odškodňovaní prihladať k tejto osobe a sumu odškodnenia bola povinná rovným dielom rozdeliť len medzi tých poškodených, ktorí spĺňali všetky kritériá pre odškodnenie podľa § 2 písm. a), v spojení s § 3 ods. 1 cit. zákona. Týmito osobami boli len žalobca a jeho sestra I. N. ako deti nebohého. Tomuto výkladu korešponduje aj znenie § 5 ods. 1 tretia veta zák. č. 215/2006 Z. z., v zmysle ktorého ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. V danej veci, ako už bolo uvedené, právo na odškodnenie mali len žalobca a jeho sestra I. N., keďže ich matke toto právo nepatrí s poukazom na § 3 ods. 2 písm. c) cit. zákona. Povinnosťou žalovanej teda bolo sumu odškodnenia (v danej veci sumu 16.885,- eur) rozdeliť medzi žalobcu a I. N. rovným dielom, t. j. každému vyplatiť sumu 8.442,50 eur. V opačnom prípade by došlo k situácii, že štát si ponechal 1/3 podiel zo sumy celkového odškodnenia, hoci nemá postavenie poškodeného podľa cit. zákona. Postup žalovanej by bol správny iba v prípade, ak by o odškodnenie požiadal iba jeden poškodený (alebo len niektorí z viacerých poškodených), pričom by muselo ísť o osoby, ktoré spĺňajú všetky kritériá pre toto postavenie. Muselo by ísť o osoby pozostalé po nebohom, občanov SR s trvalým pobytom na území SR, k smrti nebohého by muselo dôjsť na území SR s tým, že by u nich nemohol nastať niektorý z dôvodov pre výluku z odškodnenia podľa § 3 ods. 2 písm. a) až c) cit. zákona. Inými slovami, žalovaná by mohla vyplatiť žalobcovi na neho pripadajúci podiel z odškodnenia iba vtedy, ak by iná oprávnená osoba, inak spĺňajúca všetky kritériá pre odškodnenie (v danej veci jeho sestra), o odškodnenie nepožiadala. Pri odškodňovaní však nemožno prihladať na podiel osoby, ktorá nemôže vykonávať právo poškodeného, keďže takúto osobu nemožno za poškodenú vôbec považovať.

Z týchto dôvodov odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil podľa § 220 O.s.p. a žalobcovi priznal doplatok odškodnenia v žalovanej výške. Tento predstavuje rozdiel medzi skutočne vyplateným odškodnením vo výške 5.628,33 eur a výškou odškodnenia, ktorá by mu pri správnom postupe žalovanej prináležala (8.442,50 eur, t. j. 8.442,50 eur - 5.628,33 eur = 2.814,17 eur).

Odvolačný súd súčasne poukazuje na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu nevyžadovalo potrebu doplnenia, príp. zopakovania dokazovania, pretože súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a odvolačný súd zo skutkových zistení súdu prvého stupňa v celom rozsahu vychádzal, s tým, že sporným zostala iba otázka výkladu (interpretácie) príslušných ustanovení zákona č. 215/2006 Z. z. vzťahujúcich sa na danú vec, ku ktorej účastníci konania zaujali svoj postoj už v konaní pred súdom prvého stupňa.

O trovách prvostupňového a odvolacieho konania odvolačný súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 O.s.p., v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal ich náhradu v konaní úspešnému žalobcovi. Trovy prvostupňového konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia žalobcu. Jeho právny zástupca v prvostupňovom konaní vykonal 3 úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, písomné podanie na súd - žaloba, účasť na pojednávaní dňa 27. 10. 2015) á 111,21 eur + rež. paušál 2 x 8,04 eur, 1 x 8,39 eur, + 20% DPH). Trovy právneho zastúpenia žalobcu v prvostupňovom konaní tak predstavujú sumu 429,72 eur. Trovy odvolacieho konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia žalobcu, pričom právny zástupca žalobcu v odvolacom konaní vykonal 1 úkon právnej služby (odvolanie) za 111,21; rež. paušál 1 x 8,39 eur, + 20% DPH. Trovy odvolacieho konania žalobcu tak predstavujú sumu 143,52 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.